

Nr 351.

Av herr **Johansson** i Torp m. fl., angående utredning om vidgad rätt till försäljning av kyrklig jord.

Den år 1927 utfärdade lagen angående tillstånd till försäljning av kyrklig jord i vissa fall samt till upplåtelse av sådan jord under tomträtt avsåg uppenbarligen att dels giva vederbörande förvaltande myndigheter möjlighet att avveckla jordinnehav, som ej kunde anses fördelaktigt eller som komme att giva bättre ekonomiskt utbyte om det förvandlades i penningar, dels att bereda åtminstone tätorternas invånare möjlighet till jordförvärv för tomter. Helt visst mottogs denna lag med stora förväntningar av många jordbrukare, som närde hopp om att genom lagen skulle frigöras jord även såväl för skapande av nya självständiga som ock för komplettering av ofullständiga jordbruk.

Emellertid har det visat sig, att lagen knappast motsvarat förväntningarna. Den i lagens § 2 meddelade beskrivningen av fall, då Konungen äger medgiva rätt till försäljning av kyrklig jord, har fått en så snäv avfattning att det torde vara i ytterst få fall som försäljning beviljats. Några jordbruks-ekonomiska synpunkter ha från början tydligen icke alls beaktats vid lagens utformning, såvida man ej skall dit hänföra de möjligheter till inlösen, som i § 3 av lagen beredas innehavare av lägenhet å kyrklig jord, men dessa bestämmelser äro närmast jämförliga med den s. k. ensittarlagen, vilken för övrigt också är tillämplig å kyrklig jord, och ha alltså närmast social karaktär. Även om senare vidtagna ändringar i ordalydelsen haft för avsikt att i någon mån taga hänsyn till det allmänna behovet av jordbruksjord, så har man likväl icke kommit fram till en tillfredsställande lösning av frågan.

Fem år efter kyrkliga försäljningslagens antagande, eller år 1932, antogs en ny ecklesiastik boställsordning, som kom att aktualisera försäljningsmöjligheterna i hög grad. Församlingarna fingo åt sig uppdraget att förvalta den kyrkliga jorden, vilket i många fall varit liktydigt med att församlingarna måst åtaga sig nybyggnadsskyldighet till betydande belopp, som aldrig kunna bäras av fastigheterna, utan måste i stor utsträckning såväl förräntas som amorteras genom tillskott av skattemedel. Det är icke alls ovanligt, att kommunalmännen i dessa fall utan överdrift konstatera, att det vore bättre ur ekonomisk synpunkt för församlingen, om man hade rätt skänka bort fastigheten.

Att byggnadsbeståndet å den kyrkliga jorden ofta är försummat och behöver förnyas, är självklart, likaså att problemet om byggnadskostnaderna å dessa fastigheter är närbesläktat med byggnadskostnaderna å landet över-

huvud. Men vad man vänder sig emot är, att byggnadskostnaderna i fråga drabba församlingarna utan att dessa ha möjligheter att draga förnuftiga ekonomiska slutsatser och, vad som är ännu värre, utan att hänsyn toges till om en ändrad fastighetsindelning skulle i de särskilda fallen också vara förnuftigare. Församlingar, som under åberopande av dessa förnuftsskäl begärt att få sälja den kyrkliga jord de förvalta, torde som regel ha fått avslag på sina framställningar, då lagen ej skrivits med hänsyn till dessa omständigheter.

Då det måste anses vara av synnerlig vikt, ej minst ur jordbruksekonomisk synpunkt, att frågorna om försäljning av kyrklig jord prövas under friare hänsynstagande till förhållandena i varje särskilt fall, få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära utredning om vidgad rätt till försäljning av kyrklig jord samt framläggande för riksdagen av det förslag, var- till utredningen kan föranleda.

Stockholm den 23 januari 1946.

Carl E. Johansson,
Torp.

J. W. Mårtensson.

Gösta Andersson,
Möln dal.